

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utvidgning av Grytans artilleriskjutfält; given Stockholms slott den 20 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström:

I proposition (nr 331) till 1919 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till åtgärder för utvidgning och förbättring av Norrlands artilleriregementes skjutfält vid Grytan i Brunflo socken av Jämtlands län. Såsom framgår av föredragande departementschefens anförande till statsrådsprotokollet avsågs därvid, bland annat, att de å ömse sidor om det dåvarande skjutfältet belägna, till kronoparken Grytan hörande områdena skulle upplätas till lantförsvaret för att tilläggas skjutfältet. Enligt de av departementschefen angivna grunderna för upplåtelsen skulle områdena helt disponeras för artilleriets skjutövningar samt arméförvaltningens artilleridepartement äga be-

stämmanderätt i fråga om avverkningar och andra åtgärder därå för militära ändamål, under det att skogens skötsel och vård, däri inbegripet icke blott kulturarbetens utförande utan även utstämplingar och virkesförsäljningar m. m., allt fortfarande skulle handhavas av domänstyrelsen. På lantförsvaret skulle det ankomma att uppföra och underhålla hägnad mot den del av kronoparken, som ej omfattades av den avsedda upplåtelsen. Därjämte skulle domänverket förbehållas rätt till utfartsvägar för virke m. m. över hela skjutfältområdet, i den mån skjutövningarna icke lade hinder i vägen härför.

Enligt skrivelse den 3 juni 1919 (nr 278) biföll riksdagen ifrågavarande proposition. Sedan Kungl. Maj:t härefter i brev den 13 juni 1919 till arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreskrivit, att de i propositionen avsedda områdena av kronoparken skulle enligt av föredragande departementschefen angivna grunder upplåtas till lantförsvaret för att användas såsom artilleriskjutfält, träffades mellan fortifikationsdepartementet och domänstyrelsen ett den 18 januari 1922 dagtecknat avtal till reglerande av dispositionen utav ifrågavarande områden.

I skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 6 juni 1932 har *chefen för Norrlands artilleriregemente* — med hänvisning till att fordran på att skjutning med artilleripjäser på ett avstånd intill 10,000 meter numera vore oeftergivligt samt att skjutfältet vid Grytan ej tillåte detta i tillräcklig utsträckning — anhållit, att fortifikationsdepartementet ville hos Kungl. Maj:t utverka, att regementet måtte avgiftsfritt få disponera återstående del av kronoparken Grytan, varigenom nämnda krav kunde tillgodoses. I fråga om förutsättningarna för dispositionen har regementschefen föreslagit samma villkor som de, vilka upptagits uti förenämnda mellan fortifikationsdepartementet och domänstyrelsen den 18 januari 1922 ingångna avtal.

Sedan fortifikationsdepartementet begärt domänstyrelsens yttrande över regementschefens framställning, har *domänstyrelsen* i skrivelse till departementet den 9 augusti 1932 förklarat, att styrelsen ej hade något att erinra mot, att jämväl ännu återstående del av kronoparken Grytan disponerades av lantförsvaret såsom skjutfält på de villkor, som stadgades i ovannämnda avtal den 18 januari 1922, med det tillägget, att styrelsen skulle äga rätt att omedelbart låta avverka den värdefullare skogen inom området till den omfattning, som efter samråd mellan vederbörande jägmästare och militärbefälet kunde ske utan olägenhet för skjutövningarnas bedrivande.

För närmare bedömande av behovet utav den av *chefen för Norrlands artilleriregemente* påyrkade utvidgningen av skjutfältet har fortifikationsdepartementet införskaffat yttrande från *generalfältygmästaren och inspektören för artilleriet*. I förevarande avseende har generalfältygmästaren anför, bland annat, följande.

Grytans skjutfält hade en längdutsträckning, som möjliggjorde anordnande av skjutningar på ett avstånd av omkring 8,000 meter. Då emellertid den del av skjutfältet, som, från batteriplatserna räknat, vore längst bort belägen och som hade en längd av 4,000 meter, endast ägde en bredd av mellan 400 à 500 meter, vore det knappast möjligt, att anordna skjutningar inom detta område annat än mot mål, som vore uppställda å eller invid områdets mittlinje. Detta vore ändock förenat med avsevärd risk för att projektiler och sprängstycken skulle studsas eller kastas utom områdets gränser. Enär uppställningsplatserna för de skjutande batterierna med hänsyn till säkerhetstjänsten inom ett artilleriskjutfält icke kunde väljas annat än på ett fåtal förutbestämda platser, framginge härav, att erforderlig omväxling i anordnande av skarpskjutningar på långa håll vid Grytan för närvarande näppeligen kunde ernås. Skjutövningar på långa håll måste emellertid — på grund av fordringarna att kunna under strid uttaga artilleripjäsernas hela verkningsförmåga — numera anordnas i betydligt större omfattning än vad tidigare varit fallet. Detsamma gällde i lika hög grad beträffande skjutningar i divisions- och högre förband. Det område, över vilket Norrlands artilleriregemente nu ägde dispositionsrätt, medgäve icke dylika skjutningars anordnande från ordinarie batteriplatser annat än i begränsad omfattning och på korta avstånd. Därest Norrlands artilleriregemente erhöle dispositionsrätt över det i regementschefens skrivelse angivna området, komme möjligheterna att på ett tillfredsställande sätt vid Grytan anordna skjutövningar att högst väsentligt ökas. De av domänstyrelsen stipulerade villkoren för upplåtande av ifrågavarande område för militärt bruk medgäve områdets användande för av regementschefen avsett ändamål. Då dessutom några särskilda kostnader för kronan genom den föreslagna åtgärden icke syntes uppkomma, torde några betänkligheter mot ett realiserande därav ej behöva föreligga.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 november 1932 hava härefter *artilleri- och fortifikationsdepartementen* överlämnat handlingarna i ärendet samt därvid — under framhållande att departementen ansåge, att alla skäl talade för ett bifall till den av chefen för Norrlands artilleriregemente gjorda framställningen — hemställt, att den del av kronoparken Grytan, till vilken lantförsvaret ej hade nyttjanderätt, måtte få avgiftsfritt upplåtas till lantförsvaret på de av domänstyrelsen föreslagna villkor.

Då, enligt vad utredningen utvisar, den nu föreslagna markupplåtelsen från kronoparken Grytan är ägnad att befrämja artilleriskjutningarna å skjutfältet därstädes, finner jag mig böra tillstyrka, att lantförsvaret erhåller dispositionsrätt till ifrågavarande mark på de villkor, som innefattas i domänstyrelsens förenämnda yttrande den 9 augusti 1932. Enligt införskaffad uppgift utgör arealen av den mark, som alltså ytterligare skulle komma att ingå i skjutfältet, cirka 210 hektar, varav 74 hektar produktiv skogsmark och 136 hektar impediment.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att den del av kronoparken Grytan, vilken för närvarande är undantagen från upplåtelse såsom artilleriskjutfält, må för

Departements-
chefen.

sådant ändamål disponeras på de villkor, som innefattas i domänstyrelsens förenämnda yttrande den 9 augusti 1932.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Everlöf.
